

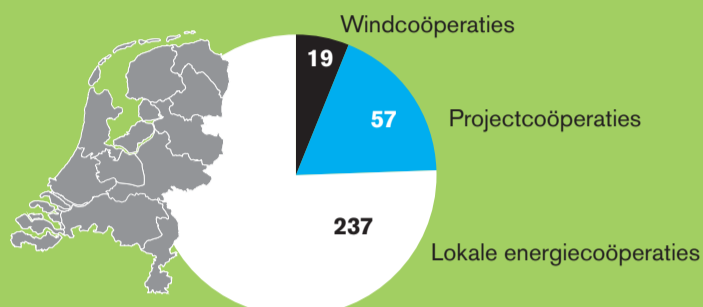
De trends

Bekijk de volledige Lokale Energie Monitor 2016 op www.hieropgewekt.nl

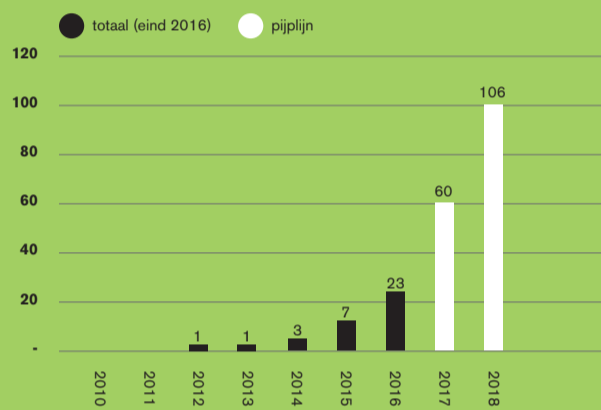
- Het aantal energiecoöperaties neemt nog steeds toe, met name in Groningen en Friesland. Er zijn 313 coöperaties met rond de 50 duizend leden.
- 2016 is het jaar van de grote zonneparken en de postcoderozen. Er zijn drie grote zonneparken gerealiseerd: in Ameland, Breda en in Garyp staat het grootste coöperatieve zonnepark van Nederland. Daarnaast zijn er meer dan zestig nieuwe kleinere zonnedaken en -parken bijgekomen afgelopen jaar. Het totale collectieve zonvermogen is verdubbeld in 2016 tot 23 MWp en er zit nog voor 100 MWp in de pijplijn.
- Precies dertig jaar geleden werd Noordenwind opgericht, de eerste windcoöperatie van Nederland. Sinds die tijd werken coöperaties gestaag verder aan de uitbreiding van het coöperatieve windvermogen. In 2016 staat er 115 MW opgesteld, 33,8 MW meer dan 2015. Met zeggenschap en lokale baten. Vier Nijmeegse windmolens leveren eind 2016 hun eerste stroom, Zeeuwind en Deltawind vernieuwen hun windparken en werken verder aan het grootste burgerinitiatief van Nederland, een 100 MW windpark. Er zit meer in de pijplijn.
- Veel coöperatie zwengelen lokaal de discussie aan over windenergie en vinden steeds vaker weerklank bij hun gemeenten. Er is gedeeld belang: als windturbines op eigen grondgebied draaien, dan met lokaal profijt. In Friesland en Noord-Holland zit de zaak echter nog steeds op slot. Tot frustratie van de pioniers van het eerste uur.
- Eind 2016 stroomt de eerste coöperatieve waterstroom het elektriciteitsnet op: Dommelstroom.
- Een aantal coöperaties onderzoekt de kansen van lokale collectieve warmtenetten. Gemakkelijk is dat niet.
- Met de opkomst van de energiecoöperaties is een nieuwe lokale energiemarkt ontstaan. Energiecoöperaties werken samen met bestaande energieleveranciers én met hun eigen coöperatieve energieleveranciers. DE Unie en Noordelijk Lokaal Duurzaam (NLD Energie) verenigen samen 88 energiecoöperaties en nemen de energiehandel in eigen handen. Doel is het sluiten van de energiekringloop: lokaal opwekken en afnemen, geldstromen lokaal houden en bijdragen aan versterking van de gemeenschap. Sociaal én duurzaam.

NL in cijfers

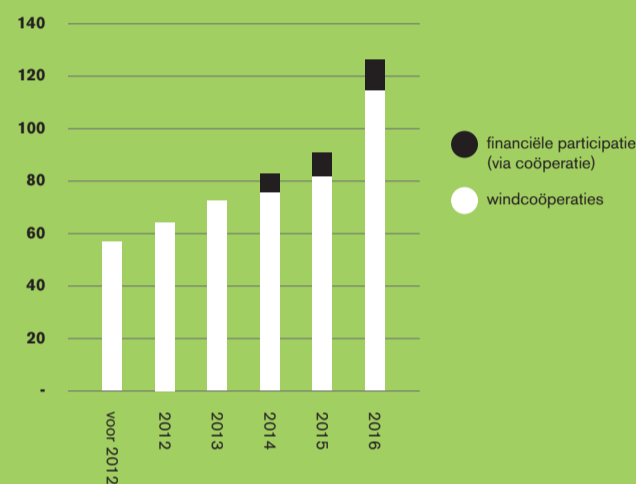
50.000 leden
313 coöperaties

Zon: totaal (verwacht) collectief vermogen (in MWp)

Wind: totaal coöperatief vermogen (in MW)

De Lokale Energie Monitor is een initiatief van Stichting HIER opgewekt (waarin ODE centraal en het HIER klimaatbureau samenwerken). HIER opgewekt wordt mede mogelijk gemaakt door Alllander, Enpuls, Stedin en de VNG. De monitor wordt in opdracht van HIER opgewekt uitgevoerd door Anne Marieke Schwencke. Met ondersteuning van RVO en medewerking van ECN, PBL, CBS en VNG en 12 regiopartners. We bedanken alle lokale energie coöperaties en partijen die hun data gedeeld hebben zodat deze monitor tot stand kon komen.

Partners

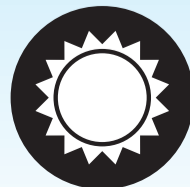
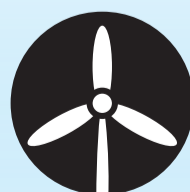
hier opgewekt

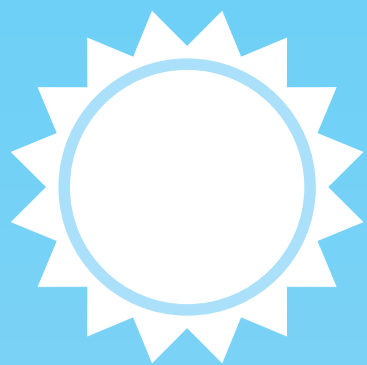
lokale

energie

monitor

2016

Groningen

coöperaties

23

Vermogen zon 0,8 MWp
Vermogen wind 4,6 MW

49

Friesland

coöperaties

Vermogen zon 9,7 MWp
Vermogen wind 3,4 MW

16

Drenthe

coöperaties

Vermogen zon 0,3 MWp

15

Overijssel

coöperaties

Vermogen zon 0,3 MWp
Vermogen wind 1,2 MW

Gelderland

coöperaties

43

Vermogen zon 3,7 MWp
Vermogen wind 16 MW

Flevoland

coöperaties

4

Vermogen zon 0,1 MWp
Vermogen wind 2,7 MW

Utrecht

coöperaties

19

Vermogen zon 0,8 MW

48

Noord-Holland

coöperaties

Vermogen zon 3,0 MWp
Vermogen wind 14,2 MW

Zuid-Holland

coöperaties

34

Vermogen zon 2,1 MWp
Vermogen wind 40,4 MW

4

Zeeland

coöperaties

Vermogen wind 30,6 MW

Noord-Brabant

coöperaties

45

Vermogen zon 2,4 MWp

11

Limburg

coöperaties

Vermogen zon 0,2 MWp
Vermogen wind 2,4 MW

